

El primer vol d'una aviadora a Catalunya al 1911

Autor: Lluís Corominas Bertran

Data de publicació: 14-02-2021

Inicis de l'aviació a Catalunya. El 12 de febrer del 1911 la belga Hélène Dutrieu es va envolar des de Can Tunis (Barcelona). Un any abans havia nascut l'aviació a casa nostra i a l'estat espanyol. Article d'En Lluís Coromimas Bertran a la revista digital 'Dones' d'aquest 12 de febrer del 2021.

Avui que tots viatgem amb avió, avui que de tant en tant podem trobar-nos que en la tripulació de l'avió hi ha una dona pilot i encara ens sobta, ens hauríem de preguntar per què no hi ha més pilots femenins, ja que fa cent deu anys que per primera vegada va volar una dona, pilotant un avió. Ens remuntem al 16 de febrer de 1911.

Parlem dels inicis de l'aviació a casa nostra, doncs. Un any abans, l'11 de febrer de 1910, els barcelonins pogueren veure i comprovar per primera vegada com l'home volava i, per tant, queia aquell mite, aquell desig de segles i segles enrere en què l'home posava ales als déus com a quelcom inassolible per l'ésser humà.

Tot just un any després de comprovar que les fotografies que havien vist eren certes, apareixia aquest titular al Mundo Deportivo: que a Barcelona es viurien unes jornades d'aviació, tal com es feia al món. En concret, a partir del 12 de febrer estaven programades fer a l'hipòdrom de Can Tunis, llogat com a aeròdrom, una sèrie de proves d'altura, durada i velocitat, però no era el més atractiu en aquella ocasió.

Per entrar a l'hipòdrom per veure de prop els vols i els avions, s'havia de comprar entrada, amb els següents preus: llotges de sis seients 30 pessetes; tribunes i cotxes, primeres files a 2'50 i entrades generals a 0,50 pessetes. Es podien comprar a quatre punts concrets de la ciutat o a l'hipòdrom.

El Mundo Deportivo, al dia 16 de febrer de 1911, publicava: «el día 12 de febrero con el retraso característico de las

fiestas de aviación, comenzó la fiesta, presentándose, un poco antes de empezar, la charmante Helena Dutrieu, que atrajo la atención de la concurrencia toda, ávida de conocer a la notable y atrevida aviatrix, la cual viose obligada a sufrir innumerables disparos de una nube de fotógrafos».

Hi havia dues autèntiques novetats. Per primer cop es podia veure un aparell «Henri Farman», de grans dimensions per l'època. I una altra gran novetat amb gran atractiu: l'actuació d'una dona als comandaments d'un avió, la belga Helene Dutrieu, que compartia el «Henri Farman» amb el pilot Beaud. I també un altre pilot de gran renom: M. Gibert, el qual disposava d'un «Bleriot XI», avió que ja s'havia vist al 1910.

Avió «Henri Farman» que Dutrieu pilotà a Barcelona, era un biplaça costat a costat, que assolía una velocitat de 50 Km/h (Fotografia de l'Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya). La senyora d'esquena a la fotografia es la Mlle. Dutrieu.

El primer a envolar-se fou Gibert que realitzà un vol de 5minuts i 15 segons. En aterrar, «seguidamente se saca al centro de la pista el Henri Farman, en el que han tomado asiento Mlle. Dutrieu y el aviador Beaud como pasajero. Puesto en marcha el motor, se da la orden de soltar y el biplano emprende rápida carrera, no perdiendo tierra hasta después de un buen trecho, elevándose entonces pausadamente pero con una estabilidad absoluta», deia la informació del Mundo Deportivo. Va pujar fins a 150 metres, va realitzar unes voltes i va aterrar, rebent un fort aplaudiment del públic.

Havia volat per primer cop una dona com a pilot a Barcelona, Catalunya i Espanya. Però la cosa no acaba aquí. L'aviadora també porta a volar entre altra gent dues 'senyoretes' franceses: Mlle. Primerose i Beaud, que eren amigues i van pagar 200 pessetes per uns vols entre 5 i 6 minuts. També volaren com a passatgers els barcelonins Ròmul Bisch, S. Wetheim i Lluís Masó i el dia 17 Carles Roselló i el 19 Lleó Compte, segons explica Josep Canudas a Historia de l'aviació catalana, (Edicions la Magrana, Barcelona 1983, pàg. 21).

Qui era aquesta atrevida Hélène Dutrieu de 29 anys?

Segons el Mundo Deportivo del 16 de febrer de 1911, era una dona esportista i coneguda en diferents modalitats d'esport. En veure volar els germans Wright al 1908 va decidir de fer-se aviadora i al mateix any va envolar-se amb un «Demoiselle», però com que no sabia pilotar s'estavellà.

Al 1910 va convèncer Réne Sommer que li deixés pilotar el seu biplà. Amb ell va fer el vol i va realitzar el seu primer viratge i va aterrar correctament. Amb el biplà de Sommer també va participar en el festival d'Odessa, però va destrossar l'avió, de manera que el propietari li rescindí el contracte, ja que sabia adonat que no sabia pilotar. Finalment, però, obtingué el títol de pilot.

El 3 de setembre de 1910, participant en una prova aèria organitzada pel balneari de Blankerberge, s'envolà de la platja del balneari amb un passatger. Va volar fins a Brugues i després va tornar al punt de partida. En aquest vol havia aconseguit, sense saber-ho, uns quants rècords: primera dona a volar en camp obert; primer viatge sense escales d'anada i tornada de ciutat a ciutat; primera dona que va volar amb passatger; rècord oficiós d'alçada: fins a 400 metres; rècord oficiós de durada: entre 35 o 40 minuts; finalment, rècord oficiós de distància: uns 45 Km. El 5 de desembre de 1910, guanyà la copa Femenina en recórrer 60,800 quilòmetres en 1 h. 19 m. Havia també volat en diferents ciutats europees i nord-americanes.

Memòria: 12/02/2021

Lluís Corominas Bertran

<http://www.donesdigital.cat/noticia/1637/el-primer-vol-duna-aviadora-a-casa-nostra-al-1911/>